

**പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ
പതിനാറാം സമ്മേളനം**

നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്ത ചോദ്യം നം. 4326

12-11-2019-ൽ മറുപടിക്ക്

ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ

ചോദ്യം		മറുപടി	
ശ്രീ. ടി.വി.രാജേഷ് ,, എസ്.രാജേന്ദ്രൻ ,, ആന്റണി ജോൺ ,, എം. നൗഷാദ്		ശ്രീ. കടകംപള്ളി സുരേന്ദ്രൻ (സഹകരണവും വിനോദസഞ്ചാരവും ദേവസ്വവും വകുപ്പു മന്ത്രി)	
(എ)	സംസ്ഥാനത്ത് ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം പദ്ധതി ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി രൂപീകരിക്കപ്പെട്ട ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യങ്ങൾ വിശദമാക്കാമോ;	(എ)	ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങൾ താഴെപ്പറയുന്നവയാണ്. <ul style="list-style-type: none"> • പ്രാദേശികമായി വിനോദസഞ്ചാര പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുകയും വളർത്തിയെടുക്കുകയും ചെയ്യുക. • ടൂറിസം വ്യവസായവുമായി പ്രാദേശിക സമൂഹത്തെ ബന്ധിപ്പിക്കുക. • ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം ആശയങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും പ്രയോഗവൽക്കരിക്കുന്നതിന് പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയും ചെയ്യുക.
(ബി)	ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ രൂപീകരിച്ചതിന് ശേഷം എന്തെല്ലാം ടൂറിസം പാക്കേജുകളാണ് പുതുതായി പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് അറിയിക്കുമോ;	(ബി)	സാധാരണ ടൂർ പാക്കേജുകളിൽ നിന്നും തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ ടൂർ പാക്കേജുകളാണ് ആർ.ടി. മിഷൻ നടത്തുന്നത്. കേരളത്തിലെ മനോഹരമായ ഗ്രാമങ്ങളാണ് ഏറ്റവും വലിയ ടൂറിസം ആകർഷണം. പൂർണ്ണമായും കേരളത്തിലെ ഗ്രാമീണ ജീവിതം വിനോദസഞ്ചാരികൾക്ക് അനുഭവ വേദ്യമാകുന്ന ടൂർ പാക്കേജുകളാണ് ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ നടപ്പാക്കുന്നത്. ടൂറിസം ഭൂപടത്തിൽ ഇടം പിടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പലയിടങ്ങളിലും

		<p>ഉത്തരവാദിത്തദുരിസം മിഷൻ ടൂർ പാക്കേജുകൾ നടത്തുന്നു. അവിടുത്തെ വീടുകളിൽ പപ്പടം ഉണ്ടാക്കുന്നതും ഓലമെടയുന്നതും കാണാൻ വിദേശ സഞ്ചാരികൾ വരുന്നു. അതിലൂടെ അവർ വരുമാനം നേടി തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കമരകത്തും, തേക്കടിയിലും, വയനാട്ടിലും നേരത്തെ ആരംഭിച്ച ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസത്തിന്റെ ഭാഗമായ വില്ലേജ് ലൈഫ് എക്സ്പീരിയൻസ് പാക്കേജുകൾ ഇന്ന് കേരളത്തിലുടനീളം വ്യാപിപ്പിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അനുഭവവേദ്യമാകുന്ന ടൂർ പാക്കേജുകൾ (Experiential tour packages) എന്ന പുതിയ ദുരിസം ഉൽപ്പന്നം കേരളത്തിന് സമ്മാനിക്കുന്നതിൽ ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസവും ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസം മിഷനും വഹിച്ച പങ്ക് ചെറുതല്ല . കേരളത്തിൽ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിലായി ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസം മിഷന്റെ വിവിധങ്ങളായ 140 എക്സ്പീരിയൻഷ്യൽ ടൂർ പാക്കേജുകൾ ഇപ്പോൾ ലഭ്യമാണ് .</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. വില്ലേജ് ലൈഫ് എക്സ്പീരിയൻഷ്യൽ ടൂർപാക്കേജുകൾ- 120 • കൾച്ചറൽ എക്സ്പീരിയൻസ് പാക്കേജുകൾ- 8 • സ്റ്റോറിയെല്ലിങ് പാക്കേജുകൾ-2 • സൈക്കിൾ ടൂറുകൾ-2 • ഗ്രാമ യാത്രകൾ-3
--	--	--

		<p> • ഉത്സവകാല ടൂർപാക്കേജുകൾ-5 ഈപാക്കേജുകളുമായി 850 കുടുംബങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായി ടൂറിസം മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കേരളത്തിൽ എല്ലാ ജില്ലകളിലും ഈ പാക്കേജുകൾ ഇപ്പോൾ ലഭ്യമാണ്. ഇതിൽ നിന്നു ഒരു രൂപപോലും ഉത്തരവാദിത്തടൂറിസം മിഷൻ എടുക്കുന്നില്ല എന്നുമാത്രമല്ല തീർത്തും പാവപ്പെട്ട പരമ്പരാഗത തൊഴിലാളികൾക്ക് ഈ പാക്കേജുകൾ ഒരു ജീവനോപാധിയാകുന്നുമുണ്ട്. തെങ്ങിൽകയറി സെൽഫി എടുക്കുന്ന വിദേശിയും മൺപാത്ര നിർമാണവും, നെയ്യും, തഴപ്പായനെയ്യും ഓലമെടയലും, മീൻപിടുത്തവും കാണാൻ നാട്ടിലെത്തുന്ന സഞ്ചാരികളും ഇന്ന് കേരളീയ ഗ്രാമങ്ങളിലെ കാഴ്ചയാണ്. ഒപ്പം നാട്ടിലെ പാവപ്പെട്ടവരുടെ വരുമാനമാർഗവും ആണത്. ആകെ 870 പാക്കേജുകൾ രണ്ടുവർഷം കൊണ്ട് ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ നടത്തിയപ്പോൾ 5800 വിദേശ ടൂറിസ്റ്റുകളും 26032 ഡൊമസ്റ്റിക് ടൂറിസ്റ്റുകളും ഈ പാക്കേജുകളുടെ ഭാഗമായി കേരളത്തിലെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഗ്രാമങ്ങളിൽ എത്തി. അതുവഴി 2 കോടി രൂപയുടെ വരുമാനം തീർത്തും സാധാരണക്കാരായ പരമ്പരാഗത തൊഴിലാളികൾക്ക് ലഭിച്ചു. ഇവർ സ്വന്തം കൈതൊഴിലല്ലാതെ മാറ്റൊന്നും ടൂറിസത്തിന് വേണ്ടി നിക്ഷേപം നടത്തിയിട്ടില്ല. </p>
--	--	--

		<p>ഈ നാട്ടിലെ അസംഖ്യം ഉൽസവങ്ങളും പെരുന്നാളുകളും മറ്റിതര കലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും സഞ്ചാരികൾക്ക് രാത്രി കാലജീവിതം ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയും വിധം കൂട്ടിയിണക്കി ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ പാക്കേജുകൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.</p>
(സി)	<p>ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം സംസ്ഥാനമൊട്ടാകെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനും ആളുകൾക്ക് പ്രത്യക്ഷമായും പരോക്ഷമായും തൊഴിലും വരുമാനവും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും മിഷൻ നടത്തിവരുന്ന ജില്ലാതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;</p>	<p>(സി) 1. പരിശീലനങ്ങൾ</p> <p>ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ നിലവിൽ വന്നതിനുശേഷം രണ്ടുവർഷക്കാലം കൊണ്ട് പേപ്പർബാഗ് നിർമ്മാണം, ഇണി സഞ്ചിനിർമ്മാണം, വിവിധ കരകൗശല വസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാക്കൽ, പപ്പടനിർമ്മാണം, മെഴുകുതിരിനിർമ്മാണം, സാമ്പിൾ സോപ്പ് നിർമ്മാണം, എന്നിങ്ങനെ ഉള്ള ട്രെയിനിങ്ങുകൾ, പ്രാദേശിക ടൂർ ലിഡേഴ്സിനുള്ള ട്രെയിനിങ്ങ്, സ്റ്റോറി ടെല്ലിങ്ങ് ട്രെയിനിങ്ങ്, ശാസ്ത്രീയ മാലിന്യസംസ്കരണത്തിനുള്ള ട്രെയിനിങ്ങ് എന്നിങ്ങനെ വിവിധ 5432 ആളുകൾക്ക് പരിശീലനം നൽകി. തദ്ദേശ വാസികൾക്ക് ടൂറിസവും അനുബന്ധ മേഖലകളിലും ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷനിലൂടെ പരിശീലനം നൽകാനാണ് സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്.</p> <p>2. യൂണിറ്റുകളുടെ രൂപീകരണം</p> <p>ഒരു വർഷക്കാലത്തെ ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ കേരളത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം</p>

		<p>എന്ന ആശയം പ്രചരിപ്പിക്കാനും അതിന്റെ ഭാഗമായി യൂണിറ്റുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ കതിച്ചുകയറ്റം നടത്താനും മിഷൻ കഴിഞ്ഞു എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. കൾച്ചറൽ യൂണിറ്റുകൾ, കരകൗശല നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ, പേപ്പർ ബാഗ് യൂണിറ്റുകൾ, തുണി സഞ്ചി നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ, നെയ്യ യൂണിറ്റുകൾ, ജൈവപച്ചക്കറി ഉൽപ്പാദന യൂണിറ്റുകൾ, മൂല്യവർധിത ഭക്ഷ്യോൽപ്പന്ന നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ, ഇളനീർ യൂണിറ്റുകൾ, ആർ.ടി. ഷൊഫേർസ്, പ്രാദേശിക ടൂർ ലിഡേഴ്സ്, ടൂറിസം അനുബന്ധ സർവീസ് യൂണിറ്റുകൾ എന്നിങ്ങനെ ടൂറിസം മേഖലയുമായി പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്ന വ്യത്യസ്തങ്ങളായ 16345 യൂണിറ്റുകൾ ഇപ്പോൾ ഉത്തരവാദിത്തടൂറിസം മിഷന്റെ ഭാഗമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ നടുത്തുരുത്ത് എന്ന ഗ്രാമത്തിലെ എല്ലാ കുടുംബങ്ങളും ഉത്തരവവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷനിൽ വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളായി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആർ.ടി. മിഷന്റെ വിവിധ യൂണിറ്റുകളിലൂടെ പ്രത്യക്ഷമായി 30549 ആളുകളും പരോക്ഷമായി 59763 ആളുകളും വിനോദസഞ്ചാരമേഖലയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായി മാറിയിട്ടുണ്ട്. ഉത്തരവാദിത്തടൂറിസം പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ 2008 മുതൽ 2018 ജൂലൈവരെ ഏതാണ്ട് 197</p>
--	--	---

ഉത്തരവാദിത്തദുരിസം യൂണിറ്റുകൾ ആണ് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നത്. ഇതിലൂടെ 1680 പേർക്ക് പ്രത്യക്ഷമായും 3200 പേർക്ക് പരോക്ഷമായും വരുമാനം ലഭിച്ചിരുന്നു.

3. ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസം മിഷൻ യൂണിറ്റുകളുടെ നെറ്റ് വർക്കിംഗ്

ഉത്തരവാദിത്ത ദുരിസം മിഷനിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിരിക്കുന്ന യൂണിറ്റുകളെ നെറ്റ് വർക്ക് ചെയ്യുന്നതിനായി 3 ഓൺലൈൻ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ മിഷൻ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. രജിസ്റ്റേഡ് ആർ.ടി. മിഷൻ യൂണിറ്റുകളെ ദുരിസം മേഖലയുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനു ഈ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ ഉപകരിക്കുന്നു.

- വിവിധ കലാപ്രവർത്തകർക്കായി ആർ.ടി. ആർട്ട് ആൻഡ് കൾച്ചറൽ ഫോറം
- വിവിധ പ്രാദേശിക ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുന്നതിനായി കേരള റെസ്പോൺസിബിൾ ദുരിസം നെറ്റ് വർക്ക്
- പ്രാദേശിക തൊഴിൽ സേവനങ്ങളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഹ്യൂമൻ റിസോഴ്സ് ഡയറക്ടറി

4. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഓണമുണ്ണാം ഓണ സമ്മാനങ്ങൾവാങ്ങാം

ആർ.ടി മിഷന്റെ ഈ നൂതന പദ്ധതി ചെറുതല്ലാത്ത ചലനമാണ് കേരളത്തിൽ സൃഷ്ടിച്ചത്. 2017 ൽ ഓണക്കാലത്താണ് പദ്ധതി ആദ്യമായി നടപ്പിലാക്കിയത്. ഓണക്കാലത്ത് മലയാളികൾ അടക്കമുള്ള തദ്ദേശ ദുരിസ്തുകളുടെയും, വിദേശ ദുരിസ്തുകളുടെയും യാത്രകളെ ഗ്രാമങ്ങളുമായി

		<p>ബന്ധിപ്പിച്ച്, ഗ്രാമീണ ഭവനങ്ങൾ, കുടുംബശ്രീ റെസ്റ്റോറന്റുകൾ, വീട്ടിൽ ഊണ് സംരംഭങ്ങൾ, സാധാരണ ചായക്കടകൾ, ഹോട്ടലുകൾ, ഹോം സ്റ്റേകൾ, എന്നിവയിൽ നിന്നു ഓണസദ്യ കഴിപ്പിക്കുവാനും, പ്രാദേശിക തൊഴിലുകളായ ഓല നെയ്യ്, പായ നെയ്യ്, പട്ടുസാരി നെയ്യ്, കൈത്തറി നെയ്യ്, കള്ളച്ചെത്ത്, തെങ്ങുകയറ്റം, മൺപാത്ര നിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ ഒട്ടേറെ പരമ്പരാഗത തൊഴിലുകൾക്ക് വരുമാനം ലഭിക്കുവാനും പ്രാദേശിക തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങൾക്ക് വരുമാനം ലഭിക്കുവാനും ലക്ഷ്യം വച്ചാണ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയത്. ഓണം ഗ്രാമയാത്രകളും, ഗ്രാമ ജീവിതം പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന പാക്കേജുകളുമായിരുന്നു ഈ പരിപാടിയുടെ മുഖ്യ ആകർഷണം. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ ക്ലബുകൾ, വായന ശാലകൾ, യുവജന സംഘടനകൾ, റസിഡൻസ് അസോസിയേഷനുകൾ എന്നിവ നടത്തുന്ന വിവിധ ഓണാഘോഷ പരിപാടികളിൽ ടൂറിസ്റ്റുകൾക്ക് പങ്കെടുക്കുവാനുള്ള അവസരവും നൽകുകയുണ്ടായി. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി കമരകത്ത് സംഘടിപ്പിച്ച നാടൻ ചെറുവള്ളങ്ങളുടെ മൽസരം കാണാൻ മാത്രം ധാരാളം ടൂറിസ്റ്റുകളാണ് അന്നേ ദിവസം പരിപാടിക്ക് എത്തിച്ചേർന്നത്. കമരകം, വയനാട്, കോവളം, ബേക്കൽ, വൈക്കം എന്നീ പ്രദേശങ്ങളെ</p>
--	--	---

		<p>ബന്ധപ്പെടുത്തിയാണ് ഗ്രാമ ജീവിതം പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന പാക്കേജുകൾ ആവിഷ്കരിച്ചത്. ഓണ സദൃക്കൊപ്പം വിവിധ സമ്മാനങ്ങളും ഈ പാക്കേജിൽ ടൂറിസ്റ്റുകൾക്ക് നൽകി. വയനാട്ടിലെ ചെകാടി, ചേരവയൽ, ചെറ്റിയാലത്തൂർ, നെല്ലറച്ചാൽ, വൈക്കത്തെ മറവത്തുരുത്ത്, ചെമ്പ്, കോവളത്തിനടുത്ത് ബാലരാമപുരം, കമരകത്തെ മാഞ്ചിറ, വരമ്പിനകം, വിരിപ്പുകാല, കാസർകോട്ടെ ബേക്കൽ, വലിയപറമ്പ, പടന്ന, തൃക്കരിപ്പൂർ, എന്നീ ഗ്രാമങ്ങളെയാണ് ഗ്രാമയാത്ര പരിപാടിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. വലിയ പങ്കാളിത്തം പദ്ധതിക്കുണ്ടായി. ആകെ 164 പാക്കേജുകളിലായി 573 സ്വദേശ വിദേശ ടൂറിസ്റ്റുകൾ ഈ പദ്ധതിയിൽ പങ്കാളികളായി. ഇതിന് പുറമെ 880 ഓണസദൃകൾ പ്രത്യേകമായി നടന്നു. ആകെ ഈ പദ്ധതിയിൽ നിന്നു 7,27,600/- (ഏഴു ലക്ഷത്തി ഇരുപത്തി ഏഴായിരത്തി അറുനൂറു രൂപ) രൂപ പ്രദേശ വാസികൾക്ക് പദ്ധതി നടപ്പാക്കിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ ലഭ്യമായി.</p> <p>2018 ൽ സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയെങ്കിലും ആ വർഷത്തെ പ്രളയക്കെടുതികൾ മൂലം പദ്ധതി കാര്യമായി മുൻപോട്ടു പോയില്ല.</p> <p>എന്നാൽ 2019 ൽ 'നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഓണമുണ്ണം ഓണ സമ്മാനങ്ങൾ വാങ്ങാം</p>
--	--	--

		<p>പദ്ധതി' നിരവധി ആളുകളെ ആകർഷിച്ചു ഒന്നായിരുന്നു. നാല് തരത്തിലുള്ള പാക്കേജുകളാണ് ഈ വർഷം ആർ.ടി മിഷൻ നടപ്പിലാക്കിയത് .</p> <ul style="list-style-type: none"> • ഓണസദ്യ പാക്കേജുകൾ - സെപ്റ്റംബർ 1 മുതൽ 30 വരെയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ അതിഥികൾക്കായി ഓണസദ്യ നൽകുന്ന പാക്കേജ്. • സ്പെഷ്യൽ ഹോം സ്റ്റേ പാക്കേജ് - രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഹോംസ്റ്റേകളിൽ ഒരു ദിവസത്തെ താമസവും ഓണസദ്യയും ഉൾപ്പെടുന്ന പാക്കേജ് • ഓണം ഗ്രാമയാത്രകൾ- ഓണ സദ്യയോടൊപ്പം തനതു ഗ്രാമീണ ഭംഗി ആസ്വദിക്കാനും വിവിധ ഓണ പരിപാടികളിൽ പങ്കെടുക്കാനുമുള്ള അവസരമൊരുക്കുന്ന ഓണം ഗ്രാമ യാത്രാ പാക്കേജുകൾ • ഓണം വില്ലേജ് ലൈഫ് എക്സ്പീരിയൻസ് പാക്കേജ്- ആർ.ടി മിഷന്റെ വി.എ.ൽ.ഇ. പാക്കേജിനൊപ്പം ഓണ സദ്യ ചേർന്നുള്ള പാക്കേജ്. <p>എല്ലാ പാക്കേജുകളും ഓണക്കാലത്ത് പ്രത്യേക നിരക്കിലാണ് നടത്തിയത്. ഇതു വളരെയധികം അതിഥികളെ പാക്കേജിലേക്ക് ആകർഷിച്ചു. 2398 അതിഥികൾ വിവിധ</p>
--	--	---

		<p>പാക്കേജിൽ ഭാഗഭാക്കാകുകയും 1686495/- രൂപയുടെ വരുമാനം തദ്ദേശ വാസികൾക്ക് ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു.</p> <p>5. എക്സിരിയൻസ് എതിക്/ലോക്കൽ ക്യൂസിൻ</p> <p>കേരളത്തിന്റെ തനതു വിഭവങ്ങൾ സഞ്ചാരികളെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിനും രാഷ്ട്രീയമായും വൃത്തിയുള്ളതുമായ ഭക്ഷണം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ മുക്കിലും മൂലയിലും ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനുമായി ആർ.ടി. മിഷൻ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന പുതിയ പദ്ധതിയാണിത്. കേരളത്തിലെ 14 ജില്ലകളിൽ നിന്നായി 2012 അപേക്ഷകരാണ് പദ്ധതിയിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. എതിക് ക്യൂസിൻ നെറ്റ് വർക്കിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന യൂണിറ്റുകൾ ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷാ വകുപ്പിന്റെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരമുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ നിർബന്ധമായും എടുത്തിരിക്കണം. ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ വരുന്നവർക്ക് ടോയിലറ്റ് സൗകര്യം, പ്ലാസ്റ്റിക് ബോട്ടിലുകൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം നിറയുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം എന്നിവ ഉറപ്പു വരുത്തണം. പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി 6 ജില്ലകളിലെ പരിശീലനം പൂർത്തിയായി, ബാക്കി ജില്ലകളിലെ പരിശീലനം പുരോഗമിക്കുന്നു.</p>
(ഡി)	<p>ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ ഘടന എപ്രകാരമാണെന്ന് അറിയിക്കാമോ?</p>	<p>(ഡി) ടൂറിസം ഡയറക്ടറുടെ നേരിട്ടുള്ള നിയന്ത്രണത്തിൽ വകുപ്പിലെ ഒരു പ്രത്യേക വിഭാഗമായിട്ടാണ് ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ടൂറിസം</p>

		<p>ഡയറക്ടറുടെ അനുമതിക്ക് വിധേയമായി ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നതും നിയന്ത്രിക്കുന്നതും സ്റ്റേറ്റ് ആർ.ടി. മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ ആണ്. സംസ്ഥാന മിഷനിൽ സ്റ്റേറ്റ് ആർ.ടി. മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർക്ക് പുറമേ ഒരു ഫിനാൻസ് ആൻഡ് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ഓഫീസർ, ഇക്കണോമിക് ആൻഡ് സോഷ്യൽ റെസ്പോൺസിബിലിറ്റി പാർട്ട് നോക്കുന്നതിനായി ഒരു മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ, എൻവയറൺമെന്റ് റെസ്പോൺസിബിലിറ്റി പാർട്ട് നോക്കുന്നതിനായി ഒരു മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ എന്നിങ്ങനെയും ജില്ലകളിൽ ഒരു ജില്ലാ മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ/ കോർഡിനേറ്റർ ഇൻ ചാർജ്ജ് എന്നിങ്ങനെയുമാണ് നിലവിലെ ആർ.ടി. മിഷൻ ഘടന.</p>
--	--	---

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ